

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI**

KOMPYUTER ILMLARI VA MUHANDISLIK TEXNOLOGIYALARI
mavzusidagi Xalqaro ilmiy-texnik anjuman materiallari to‘plami
2026-yil 25-26-sentabr

(1-qism)

JIZZAX-2026

Kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari. Xalqaro ilmiy-texnik anjuman materiallari to'plami – Jizzax: O'zMU Jizzax filiali, 2026-yil 25-26-sentabr. 507-bet.

Xalqaro miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallarida zamonaviy kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari sohasidagi innovatsion tadqiqotlar aks etgan.

Globalashuv sharoitida davlatimizni yanada barqaror va jadal sur'atlar bilan rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar samarasini yaxshilash sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlariga alohida e'tibor qaratilgan. Zero iqtisodiyotning, ijtimoiy sohalarni qamrab olgan modernizatsiya jarayonlari, hayotning barcha sohalarini liberallashtirishni talab qilmoqda.

Ushbu ilmiy ma'ruza tezislari to'plamida mamlakatimiz va xorijlik turli yo'nalishlarda faoliyat olib borayotgan mutaxassislar, olimlar, professor-o'qituvchilar, ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarining ilmiy xodimlari, tadqiqotchilari, magistr va talabalarining ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari mujassamlashgan.

Mas'ul muharrirlar: DSc.prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M.

Tahrir hay'ati a'zolari: p.f.d.(DSc), prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M., t.f.f.d.(PhD), prof. Abduraxmanov R.A., p.f.f.d.(PhD) Eshankulov B.S., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., p.f.n., dots. Alimov N.N., p.f.f.d.(PhD), dots. Alibayev S.X., t.f.f.d.(PhD), dots. Abdumalikov A.A., p.f.f.d.(PhD) Hafizov E.A., f.f.f.d.(PhD) dots., Norbekova B.Sh. p.f.f.d.(PhD) dots. Sindorov L.K., t.f.f.d.(PhD), dots. Nasirov B.U., b.f.f.d. (PhD) O'ralov A.I., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., t.f.f.d.(PhD) Kuvandikov J.T., i.f.n., dots. Tsoy M.P., Sharipova S.F., Jo'rayev M.M.

Mazkur to'plamga kiritilgan ma'ruza tezislarining mazmuni, undagi statistik ma'lumotlar va me'yoriy hujjatlarning to'g'riligi hamda tanqidiy fikr-mulohazalar, keltirilgan takliflarga mualliflarning o'zlari mas'uldirlar.

JIZZAX VILOYATIDA TURIZM KLASITERINI SHAKLLANTIRISHNING HUDUDIIY-FUNKSIONAL SHART-SHAROITLARI: RESURS VA INFRATUZILMA TAHLILI

Kamolov Dostonbek Rustam o'g'li

Urganch davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Ushbu tezisda Jizzax viloyatida turizm klasterini shakllantirish uchun zarur bo'lgan resurs va infratuzilma shart-sharoitlari hududiy-funksional zonalar kesimida tahlil qilingan. Viloyatning tabiiy-tarixiy resurs bazasi, joylashtirish va transport infratuzilmasi ekspert baholash usuli asosida to'rt zona (tog'-ekologik, suv-rekreatsioon, tarixiy-madaniy, qishloq-agrar) bo'yicha qiyoslangan. Tahlil natijasida Zomin tumani asosidagi tog'-ekologik zona resurs va infratuzilma salohiyati bo'yicha ustuvor «yadro» hudud sifatida aniqlanib, klasteri bosqichma-bosqich shakllantirish strategiyasi bo'yicha taklif ishlab chiqilgan.

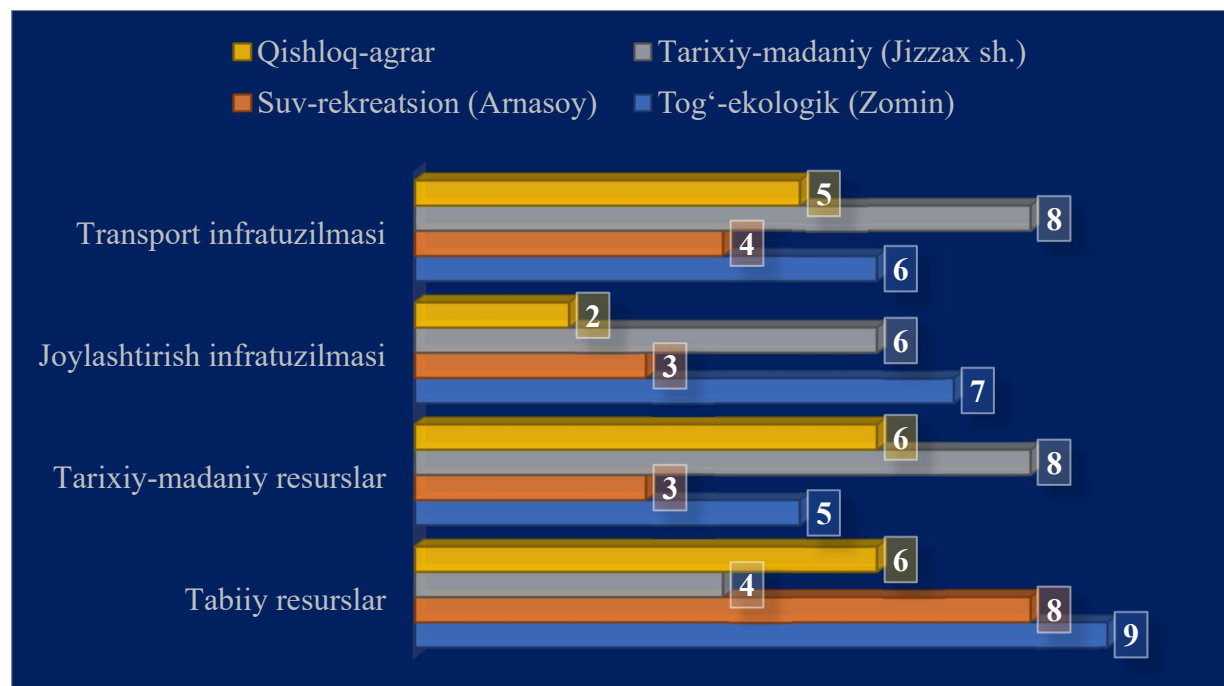
Kalit so'zlar: *turizm klasteri, Jizzax viloyati, hududiy-funksional zona, resurs salohiyati, turizm infratuzilmasi, ekspert baholash, Zomin tumani.*

Turizm klasterini shakllantirishning nazariy asosida hudud resurslari bilan mavjud infratuzilma o'rtasidagi muvofiqlik darajasini aniqlash yotadi — klaster yondashuvi aynan shu ikki unsur o'rtasidagi nomutanosiblikni bartaraf etishga qaratilgan tizimli mexanizm sifatida qaraladi. Shu nuqtai nazardan, hudud resurslarini yagona, bir xil sifatda emas, balki funksional jihatdan farqlanuvchi zonalar kesimida baholash klaster strategiyasini shakllantirishning uslubiy zarurati hisoblanadi.

Jizzax viloyati resurs salohiyati nuqtai nazaridan uchta asosiy hududiy-funksional zonaga — Zomin va Forish tumanlaridagi tog'-ekologik zona, Arnasoy va Forish tumanlaridagi suv-rekreatsioon zona (Aydar-Arnasoy ko'llar tizimi) hamda Jizzax shahri va markaziy tumanlardagi tarixiy-madaniy zonaga — ajratiladi, bunga qo'shimcha ravishda G'allaorol, Paxtakor va Mirzacho'l tumanlarini qamrab oluvchi qishloq-agrar zona ham alohida ajratib ko'rsatiladi. Viloyat hududida jami 430 taga yaqin madaniy meros ob'ekti mavjud bo'lib, ulardan 270 tasi (63%) arxeologik manzilgohlar, 100 tasi (23%) tarixiy obida va ziyoratgohlar, 60 tasi (14%) esa monumental yodgorliklarni tashkil etadi — bu tarkib hududning boy tarixiy salohiyatini, shu bilan birga uni to'liq turizm oborotiga jalb etish uchun sezilarli ilmiy-tashkiliy sarmoya zarurligini ko'rsatadi.

Joylashtirish infratuzilmasi bo'yicha viloyatda jami 2 ming o'ringa mo'ljallangan 117 ta obyekt — 20 ta mehmonxona, 69 ta oilaviy mehmon uyi va 6 ta sanatoriy-sog'lomlashtirish maskani — faoliyat yuritadi. 2022-yilda tashkil etilgan 124 ta oilaviy mehmon uyining 70 tasi (56,5%) aynan Zomin tumaniga to'g'ri kelishi, bu tumanning boshqa hududlardan sezilarli infratuzilmaviy ustunlikka ega ekanligini va allaqachon viloyat turizmining tabiiy markazi sifatida shakllanganini tasdiqlaydi.

Resurs-infratuzilma salohiyatini kompleks baholash maqsadida to‘rt zona bo‘yicha ekspert baholash usulidan (10 ballik shkalada) foydalanildi, natijalar 1-jadvalda keltirilgan.

1-diagramm. Jizzax viloyati turizm zonalarining resurs-infratuzilma salohiyatini ekspert baholash natijalari¹¹

Baholash natijalari shuni ko‘rsatadiki, tog‘-ekologik (Zomin) zona barcha ko‘rsatkichlar bo‘yicha eng yuqori va eng muvozanatli natijaga ega, bu uni klaster «yadrosi» sifatida belgilashning qo‘shimcha asosli dalilidir. Suv-rekreatsion va qishloq-agrar zonalar boy tabiiy resurslarga ega bo‘lishiga qaramay, joylashtirish va institutsional infratuzilma bo‘yicha past baho olgan, bu esa ularni klasterga faqat maqsadli infratuzilma investitsiyalaridan so‘ng, keyingi bosqichda qo‘shish maqsadga muvofiqligini ko‘rsatadi. Bundan tashqari, turizm marshrutiga kiritilgan ob‘ektlar ulushi atigi 19 foizni (82 ta) tashkil etib, yetakchi turizm hududlaridagi 25–30 foizlik ko‘rsatkichdan sezilarli orqada qolmoqda — bu esa hududning marshrutlashtirilgan resurs zaxirasi hali to‘liq ro‘yobga chiqarilmaganidan dalolat beradi.

Xulosa qilib aytganda, olib borilgan hududiy-funksional tahlil Jizzax viloyatida turizm klasterini shakllantirish uchun real resurs-infratuzilma asosi mavjudligini, biroq bu salohiyatning hududlar kesimida notekis taqsimlanganini ko‘rsatadi. Shu sababli klasterini shakllantirish strategiyasi bosqichma-bosqich — Zomin tumanini birinchi bosqich «yadro» hudud sifatida, Forish, Baxmal va Arnasoy tumanlarini esa ikkinchi bosqichdagi «kengaytirish» hududlari sifatida belgilagan holda — amalga oshirilishi maqsadga muvofiqdir.

¹¹ Manba: muallif tomonidan o‘tkazilgan ekspertli baholash natijalari asosida tuzilgan

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Jizzax viloyati hokimligi. Turizm infratuzilmasi va joylashtirish vositalari bo'yicha ma'lumotlari (2022–2025 yillar).
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-5609-son Farmoni.
3. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. Hududlar kesimida turizm ko'rsatkichlari.
4. Kamolov D. ECONOMETRIC ANALYSIS OF TOURISM CLUSTER IMPACT ON REGIONAL ECONOMIC GROWTH: EVIDENCE FROM JIZZAKH REGION //Scientific practical conference. – 2026. – T. 1. – №. 3. – C. 784-788.
5. Soy M., Kamolov D. SUSTAINABLE SERVICE DELIVERY MODEL: ECOLOGICAL, ECONOMIC, AND SOCIAL DIMENSIONS //Effective scientific journals. – 2025. – T. 3. – №. 5. – C. 32-36.
6. Kamolov D. JIZZAX VILOYATIDA TURIZM KLASTERI RIVOJLANISHINING HUDUDNING IJTIMOY-IQTISODIY SALOHIYATIGA TA'SIRINI BAHOLASH: STRATEGIK YONDASHUV VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI //Scientific practical conference. – 2025. – T. 1. – №. 1. – C. 48-52.

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA TEXNLOGIYA FANINI O'QITISHNING SAMARADORLIGI

Hamdamov Foziljon Rustamjon o'g'li

O'zbekiston milliy universiteti Jizzax filiali doktoranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada texnologik fanni o'qitishda innovatsion pedagogik va raqamli texnologiyalardan foydalanishning o'rni va ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil qilingan. Texnologik ta'limning rivojlanish bosqichlari, uning zamonaviy ta'lim tizimidagi o'rni hamda raqamli texnologiyalarning asosiy yo'nalishlari yoritib berilgan. Shuningdek, innovatsion pedagogik yondashuvlar asosida tashkil etiladigan darslar, virtual vositalar, elektron platformalar, multimedia resurslari va masofaviy ta'lim texnologiyalarining qo'llanilish imkoniyatlari ko'rib chiqilgan. Maqolada raqamli texnologiyalarning ta'lim jarayonini individuallashtirish, samaradorligini oshirish va o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirishdagi afzalliklari asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: Texnologik ta'lim, innovatsion pedagogika, raqamli texnologiyalar, interaktiv metodlar, multimedia, elektron platforma, masofaviy ta'lim, sun'iy intellekt, virtual vositalar.

So'nggi yillarda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim tizimida tub o'zgarishlarni yuzaga keltirdi. Ayniqsa, texnologik fanlarni o'qitish jarayonida zamonaviy pedagogik va raqamli vositalardan foydalanish ta'lim sifatini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Bunda innovatsion metodlar o'quvchilarning qiziqishini oshirish, nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'lash va mustaqil ishlash ko'nikmasini shakllantirishda alohida ahamiyatga ega. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar darslarni ko'rgazmali,